

بسم الله الرحمن الرحيم

خلافت و کار آفرینی

(مدیریت کسب و کار و بهره وری)

تالیف

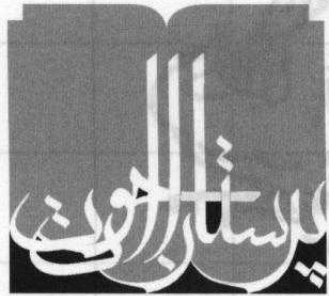
محمدرضا ناظم پور

کارشناس ارشد عمران

معصومه هادی

کارشناس ارشد مدیریت

شهید مقدس - پرستاران جوان

منتشارات پرستاران جوان

سرشناسه: محمد رضا ناظم پور
عنوان و پدیدآور: خلاقیت و کارآفرینی / (مدیریت کسب و کار و
بهره وری) / تالیف و ترجمه محمدرضا ناظم پورو
معصومه هادی

مشخصات نشر: مشهد، پرستاران جوان، ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: ۱۹۸ ص: وزیری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۱۷-۵۴-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: کارآفرینی -- تجارت

شناسه افزوده: هادی معصومه

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۸۶ ۴۲ پ ۱۲۰ RT

رده بندی دیویی: ۶۱۶/۰۲۵

شماره کتابخانه ملی: ۲۴۸۷۸۴۰

خلاقیت و کارآفرینی

محمد رضا ناظم پور؛ معصومه هادی

پرستاران جوان

یار آشنا

اول / بهار / ۱۳۹۴

۱۵۰۰۰

کاظمی / لیتوگرافی پارسا

ترجمه و تالیف

ناشر

حروفچینی و صفحه آرایی

چاپ

شمارگان

طراح جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۱۷-۵۴-۷ بهاء: ۱۵۰۰۰ تومان

مرکز نشر و پخش:

مشهدالرضا: میدان سعدی، خیابان سناباد، بین سناباد ۶ و ۸، پلاک ۱۰۴

طبقه منهای یک تلفکس ۰۵۱۳۸۴۲۱۷۴۴ و ۰۵۱۳۸۴۴۴۵۴۴

<http://www.parastaranejavan.com>

تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است. این اثر مشمول قانون حمایت از مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۱۱/۱۱ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۰/۱۰/۰۶ می باشد. بازنویسی، خلاصه برداری یا برداشته بخشی از متن یا شکل ها و جدول های کتاب و انتشار آن در قالب کتاب های ترجمه، تالیف، خلاصه، تسه یا نرم افزار بدون اجازه کتبی ناشر، غیر قانونی و شرعا حرام بوده و موجب پیگرد قانونی می شود.

فهرست مطالب

.....	سخن مولفان	۸
.....	فصل اول	۱۱
.....	خلاقیت چیست؟	۱۱
.....	تعریف خلاقیت	۱۱
.....	فرایند خلاقیت	۱۲
.....	مدیریت خلاقیت و به کارگیری عوامل سازمانی در بروز و شکوفایی آن	۱۵
.....	• تعریف‌های متنوع از خلاقیت	۱۶
.....	▪ تاریخچه	۲۴
.....	اصول حاکم بر خلاقیت	۲۴
.....	الگوهای پرورش خلاقیت	۲۸
.....	شرایط پرورش خلاقیت	۲۹
.....	زمینه‌های شکوفایی خلاقیت	۳۰
.....	چگونه تفکر خلاق و منطقی را رشد دهیم	۳۱
.....	مراحل خلاقیت ذهنی	۳۲
.....	ویژگی‌های تفکر خلاق	۳۳
.....	خصوصیات یک شیوه کاری خلاق	۳۴
.....	ویژگی‌های افراد خلاق	۳۸
.....	شاخصه‌های فردی و اجتماعی افراد خلاق	۴۳
.....	ویژگی دانش آموزان خلاق	۴۷
.....	موانع خلاقیت	۴۸
.....	خلاقیت از دیدگاه سازمانی	۵۶
.....	موانع خلاقیت و نوآوری در سازمان ها:	۵۸
.....	موانع خلاقیت در سازمان ها	۶۰
.....	عبارت‌های بازدارنده خلاقیت	۶۲
.....	عوامل موثر در خلاقیت و نوآوری سازمان ها	۶۳
.....	خلاقیت در مطالعات سازمانی و مدیریت	۶۶
.....	موانع خلاقیت	۷۰
.....	راههای عملی برای ایجاد خلاقیت در سازمانها	۹۰
.....	خلاقیت از منظر روانشناسی	۹۰

۱۵	فصل دوم
۱۵	کارآفرینی
۹۵	مقدمه
۹۶	شناخت افراد موفق
۹۷	معنی و مفهوم موفقیت
۹۷	ابعاد و موفقیت
۹۹	کارآفرینی چیست؟
۱۰۲	ویژگی های شخصیتی کارآفرینی
۱۰۳	خلاقیت (creativity)
۱۰۷	کارآفرینی و اقتصاد
۱۱۱	ویژگی جمعیت شناختی کارآفرینان
۱۱۸	تفاوت کارآفرینان و مدیران
۱۲۲	انواع کارآفرینی:
۱۲۳	تحول کارآفرینی چین در ۲۰۰۸
۱۲۶	چهار قانون طلایی
۱۲۸	توسعه و تبلیغات Promotion
۱۳۱	جایگاه کارآفرینی در جامعه ما
۱۳۳	خانواده و کارآفرینی
۱۳۴	نتیجه گیری
۱۳۷	فصل سوم
۱۳۷	مدیریت کسب کار و بهره وری
۱۳۷	اهمیت مدیریت
۱۴۰	کسب و کار
۱۴۰	منابع استراتژیک
۱۴۱	ارتباط مشتریان
۱۴۴	مزایای کسب و کار خانگی
۱۴۶	انواع کسب و کارهای اینترنتی
۱۴۶	کسب و کار روستایی
۱۴۷	کسب و کارهای خانوادگی
۱۴۹	فعالتهای کسب و کار
۱۵۰	چرخه بهبود بهره وری
۱۵۱	تعریف شاخص بهره وری (Productivity Indicator)
۱۵۳	کلید های بهبود بهره وری

۱۵۸	جایگاه شرکتهای کوچک و متوسط در نظامهای اقتصادی اجتماع
۱۵۹	تعریف بنگاههای کوچک و متوسط
۱۶۰	اهمیت و نقش صنایع کوچک و متوسط
۱۶۴	بهره وری در سطوح مختلف کارآفرینی
۱۶۹	فصل چهارم
۱۶۹	موفقیت
۱۶۹	سخنان یک کشیش در بستر مرگ
۱۷۳	توصیه‌هایی برای دست یافتن به پیشرفت فردی
۱۸۴	کمال‌گرایی
۱۸۵	داستانک‌های الهام بخش موفقیت
۱۹۷	منابع

با پیشرفت روز افزون دانش و تکنولوژی و جریان گسترده اطلاعات، امروزه جامعه ما نیازمند آموزش مهارت‌هایی است که با کمک آن بتواند همگام با توسعه علم و فناوری به پیش برود. هدف باید پرورش انسان‌هایی باشد که بتوانند با مغزی خلاق با مشکلات روبرو شده و به حل آنها بپردازند. به گونه‌ای که انسان‌ها بتوانند به خوبی با یکدیگر ارتباط برقرار کرده و با بهره‌گیری از دانش جمعی و تولید افکار نو مشکلات را از میان بردارند. امروزه جامعه ما نیازمند آموزش خلاقیت است که با خلق افکار نو به سوی یک جامعه سعادت‌مند قدم بردارد. رشد فزاینده اطلاعات، سبب شده است که هر انسانی از تجربه و علم و دانشی برخوردار باشد که دیگری فرصت کسب آنها را نداشته باشد، لذا به جریان انداختن اطلاعات حاوی علم و دانش و تجربه در بین انسان‌ها یکی از رموز موفقیت در دنیای امروز است. هیچ کس قادر نیست به میزان اطلاعات واقعی هر کس که در گوشه ذهن او نهفته است پی ببرد. این اطلاعات زمانی به حرکت در می‌آید که انگیزه‌ای قوی سبب رها شدن آن به بیرون ذهن شود. در این مرحله انسان‌ها به سرنوشت یکدیگر حساسند و در جهت رشد یکدیگر می‌کوشند و در نهایت سبب می‌شود جریانی از علم و دانش و تجربیات میان آنها جاری شود که همین امر زمینه‌ساز نوآوری و خلاقیت خواهد بود.

یکی از عوامل مؤثر در بروز خلاقیت در یک جامعه، زمینه‌سازی و بسترسازی در بین انسان‌ها جهت ایجاد فرهنگی است که در آن همگان در تلاش برای رشد دادن دیگری هستند و با تأثیر بر روی یکدیگر به پیشرفت جامعه کمک می‌کنند.

یکی از شرایط لازم برای پدیدار شدن افکار نو، وجود آرامش برای مغز است. به همین خاطر لازم است انسان‌ها بکوشند در جامعه شرایطی پدید آید که در بستر آن مغز بیندیشد و تکامل یابد و سبب ساز افکار نو شده و شرایط برای سازندگی در جامعه مهیا شود. با افزایش سپرده‌گذاری‌های اخلاقی می‌توان شرایط را برای شکل‌گیری یک محیط آرامبخش در جامعه فراهم کرد. کاهش سپرده‌گذاری‌های اخلاقی در جامعه سبب می‌شود که زمینه برای گسسته شدن روابط اجتماعی گسترش یابد و با سست شدن پیوندهای اجتماعی، شرایط لازم برای بروز خلاقیت در جامعه سخت‌تر می‌شود. زیرا فرصتی برای تفکر کردن وجود نخواهد داشت.

هدف از تالیف این کتاب گشودن پنجره‌ای است بسوی خلاقیت و کار و ایجاد نگرش تازه به بهره‌وری و ارایه راهکارهایی برای توسعه و ترویج خلاقیت و مفاهیم بهره‌وری و ارزشگذاری به مفاهیم بلند تفکر و کار، که این دو عامل در کنار هم بستر ساز پویایی و توسعه می‌باشد و دانایی و توانایی را رقم می‌زنند زیرا ما باور داریم که: توانا بود هر که دانا بود.

سخن مولفان

خلاقیت یکی از بزرگترین موهبت‌های الهی است که به انسان داده شده است. در مورد نیاز سازمانها به این پدیده شگفت، همین بس که بقاء و تداوم ماندگاری سازمانها در گرو بهره‌گیری از خلاقیت کارکنان است و مدیریت باید تمامی عوامل مدیریتی و سازمانی را برای بروز و شکوفایی خلاقیت و نوآوری به کار بندد. وزایش فکرها و ایده‌های نوین هدفمند را در سازمان نهادینه کند. خلاقیت پدیده‌ای قابل یادگیری است و می‌توان آن را در تمامی کارکنان ایجاد و تقویت و در جهت اهداف سازمان هدایت و کنترل کرد. به عبارت دیگر، فرآیند و روند خلاقیت را می‌توان بطور سیستماتیک آموزش داد و بطور سیستماتیک آن را برای حل مسائل سازمان به کارگیری کرد. کلمه «خلاقیت» در زمینه‌های گوناگون و در معانی مختلف به کار برده شده است؛ تا آنجا که برخی از پژوهشگران آن را فاقد معنی مشخص و دقیقی دانسته‌اند عباراتی نظیر «معلم خلاق»، «دانش - آموز خلاق»، «نقاش خلاق» و... فراوان به کار برده شده است، اما خلاقیت در مورد این افراد معنی یکسانی ندارد. ممکن است منظور از معلم خلاق کسی باشد که درس را بهتر ارائه می‌دهد، در صورتی که نقاش خلاق به کسی اطلاق می‌شود که سبک جدیدی را در نقاشی پایه گذاشته است؛ نه کسی که نقاشی هنرمندانه‌تری ارائه داده است. همچنین است عبارت دانش آموز خلاق که معنی ثابتی ندارد و نظر درباره معانی آن با یکدیگر متفاوت است. هر وقت که کلمه خلاقیت را می‌شنویم، بی‌اراده به یاد کارها و آثار برجسته هنرمندان و دانشمندان نامی می‌افتیم؛ اما باید به خاطر داشته باشیم که همواره لازمه خلاقیت نبوغ نیست. هر کس در کارهای روزمره خود ممکن است خلاقیت از خود نشان دهد؛ منتها خلاقیت بعضی بیشتر است و بعضی کمتر؛ مثلاً کسی که در خانه دستگاهی را که قبلاً ندیده است، تعمیر می‌کند یا بانویی که غذای جدید و خوشمزه‌ای می‌پزد. یا دانش آموزی که شیوه جدیدی برای درس خواندن ابداع می‌کند و با صرف وقت کمتر نتیجه بهتری به دست می‌آورد، همگی از قدرت خلاقیت خود استفاده کرده‌اند. البته باید به خاطر داشت که نبوغ نیز لازمه کارهای بسیار بزرگ است. کمتر کسی است که از نظر هنری، علمی، اجتماعی یا نظایر آن خدمات شایسته‌ای به بشریت کرده باشد و از نبوغ لازم برخوردار نباشد. پس میتوان نتیجه گرفت که خلاقیت در همگان وجود دارد، ولی خلاقیتی که در سطح جهانی قابل طرح باشد معمولاً با نبوغ همراه است.

امروزه موفقیت و کار آفرینی و بهره‌وری در هر سازمانی وابسته به دو عنصر "خلاقیت" و "نوآوری" است. "بدون وجود یک سیستم پشتیبان به منظور حمایت از خلاقیت و نوآوری برای ارائه خدمات جدید یا تغییر و بهبود شیوه‌های ارائه خدمات، سازمان‌ها هرگز موفق نخواهند بود. تغییر و تحول در دهه اخیر و افزایش روزافزون رقابت، پیچیدگی، پویایی و عدم اطمینان از شرایط محیطی، باعث شده تا سازمان‌های بزرگ نتوانند با شرکت‌های کوچک که از انعطاف‌پذیری، سرعت و نوآوری بالایی برخوردارند، رقابت کنند.

تحولات و دگرگونی‌های نظام اجتماعی اقتصادی عصر حاضر، ریشه در پیشرفت و تغییرات به وجود آمده در علم و تکنولوژی دارند و این امر به نوبه خود منجر به تغییر علایق و ذائقه‌ها شده است. تضمین و تداوم سازمان‌های عصر حاضر و حیات و بقای آن‌ها، نیازمند یافتن راه حل‌ها و روش‌های جدید مقابله با مشکلات است که ارتباط زیادی با نوآوری و ابداع فرآیندها و روش‌های جدید دارد. به همین خاطر در چنین شرایطی، حیات و بقای سازمان‌ها در گرو تحول اساسی در شرایطی است که افراد خلاق و نوآور را هرچه بیشتر پرورش داده و فرهنگ سنتی را به فرهنگ کارآفرین و نوآور تغییر دهند.

با عنایت به محدود شدن مشاغل دولتی و نیاز به کسب و کارهای مورد نیاز جامعه، ضرورت کارآفرینی بسیار بچشم می‌خورد. به دلیل نقش و جایگاه ویژه کارآفرینان در روند توسعه و رشد اقتصادی، بسیاری از دولتها در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه تلاش می‌کنند با حداکثر امکانات و بهره‌برداری از دستاوردهای تحقیقاتی، شمار هر چه بیشتری از جامعه را که دارای ویژگی‌های کارآفرینی هستند به آموزش در جهت کارآفرینی و فعالیتهای کارآفرینانه تشویق و هدایت کنند.

کارآفرینان با مهارتی که در تشخیص فرصتها و موقعیتهای و ایجاد حرکت در جهت توسعه این موقعیتهای دارند، پیشگامان حقیقی تغییر در اقتصاد و تحولات اجتماعی محسوب می‌شوند. آنها تصدیق می‌کنند که موفقیت و بقاء در چشم‌اندازهای برخاسته از فردا، نیازمند چالاکی، قوه ابتکار و خلاقیت است. علاوه بر این کارآفرینی به ریسک‌پذیری، نوآوری و کنش کارآفرینانه هم نیاز دارد. بر اساس نظریات اقتصادی و تجارب حاصله در اقتصادهای رو به رشد، «کارآفرینان» موتور محرکه توسعه و رشد اقتصادی محسوب می‌شوند و بالطبع اشتغال‌زایی یکی از ره‌آورد‌های مهم کارآفرینی می‌باشد.

در کشور ما مدت کوتاهی است که نیم‌نگاهی به این مقوله شده ولی هنوز توجه جدی و خاص به این مهم نگردیده و حتی می‌توان گفت که این مفهوم برای بسیاری از دست‌اندرکاران و افراد جامعه ناشناخته می‌باشد. شاید به همین دلیل تاکنون برنامه‌ریزی و بسترسازی مناسبی در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و نظام آموزشی کشور برای توسعه کارآفرینی به‌ویژه در دانشگاه‌های کشور صورت‌نپذیرفته است.

اما در هزاره سوم و در عصر تحولات و شگفتی‌های فرایپچیده‌ی امروز، کارآفرینان نقش کلیدی در توسعه اقتصادی و تحولات اجتماعی دارند. کارآفرینان به عنوان عناصر اصلی در تسریع توسعه کشورهای در حال توسعه و در تجدید حیات و استمرار توسعه کشورهای صنعتی مورد توجه و مطالعه بوده‌اند. در شرایط کنونی اقتصاد کشورمان که با مسائل و نارسایی‌های مهمی نظیر: تحریم‌ها، فرار مغزها، بیکاری یا کم‌کاری به ویژه فارغ التحصیلان دانشگاه‌ها و نیروی انسانی متخصص، کاهش سرمایه‌گذاری دولت، عدم تحرک و رشد اقتصادی کافی روبروست، پرداختن به موضوع مهم کارآفرینی و خلاقیت در کسب و کار به منظور بهره‌وری بیشتر امری مهم و ضروریست که باید پیرامون آن آموزش‌های تئوری و عملی بسیاری برنامه‌ریزی و انجام شود.

ما بایاری خداوند متعال در این مجموعه به مباحث متعددی در مورد خلاقیت، کارآفرینی و مدیریت کسب و کار و بهره‌وری پرداخته ایم. امید است گامی باشد در جهت توسعه‌ی کارآفرینی و اشتغال و پیشرفت و آبادانی سرزمین متمدن و پرافتخارمان ایران.

هم چنین به رسم ادب و فروتنی و از سر اخلاص و احترام، از مسئولین محترم صندوق مهر امام رضا(ع) در زاهدان و کلیه افراد و سازمانها و دستگاههای آموزشی و پرورشی و دانشگاهی و فنی و حرفه‌ای و... که ما را در انجام این کار همراهی و حمایت نمودند، صمیمانه سپاسگزاری می‌نماییم.

باتشکر فراوان

محمد رضا پور و معصومه هادی، مدرس دانشگاه فرهنگیان و

مراکز دانشگاهی جامع علمی کاربردی

زاهدان - بهار ۱۳۹۴